

Trålforsøk med økt maskevidde, høsten 1980

Av G. Sangolt

Problemene vedrørende maskevidde i trål er et gammelt spørsmål som har opptatt de involverte parter i 30 år. Det later til å herske enighet om at trålen er selektiv, slik at små fisk unnslipper dersom maskevidden tillater det. Någjeldende maskevidde i trålnøter benyttet til fiske etter torsk, hyse og sei nord for 64°N er 120 mm. Minstemålet på fisk i samme område er for torsk 39 cm, for hyse 35 cm og for sei 40 cm. En vil innledningsvis slå fast at fangst av undermåls fisk ikke forekommer med någjeldende maskevidde på 120 mm. Men det er tildels betydelige innslag i fangstene av fisk som er mellom 40 og 50 cm, og dette går under betegnelsen «småfisk».

Havforskningsinstituttet har i mange år pekt på at det er et uheldig beskatningsmønster at det taes for mye ungfisk i trålfangstene, og har anbefalt en økning av maskevidden.

For å vinne forståelse for nødvendigheten av å øke maskevidden og for å få flere data vedrørende problemet, anbefalte Havforskningsinstituttet at det skulle settes igang et trålforsøk med 5 trålere som i 1 måned skulle fiske med 135 mm maskevidde i trålposene. Fiskeridirektøren bifalt forslaget og Fiskeridepartementet godtok at fangstene som ble tatt i forbindelse med prøvefisket kunne komme i tillegg til tildelt kvote. På grunn av dette viste det seg å bli meget stor interesse for å delta i forsøksfisket.

Metode

For at fangstene som ble tatt med 135 mm lettest skulle kunne sammenlignes med fangster tatt med 120 mm maskevidde, ble 4 trålere valgt ut fra rederier som samtidig hadde en annen tråler på samme felt som fisket på tildelt kvote. De 4 forsøkstrålerne var:

«Lofotrål I» Lofoten Trålrederi, Samsund.
«Kågsund» Skjervøy Havfiskeselskap, Skjervøy.

«Lofotrål I», Samsund.

Foto: % Storviks mek. verksted

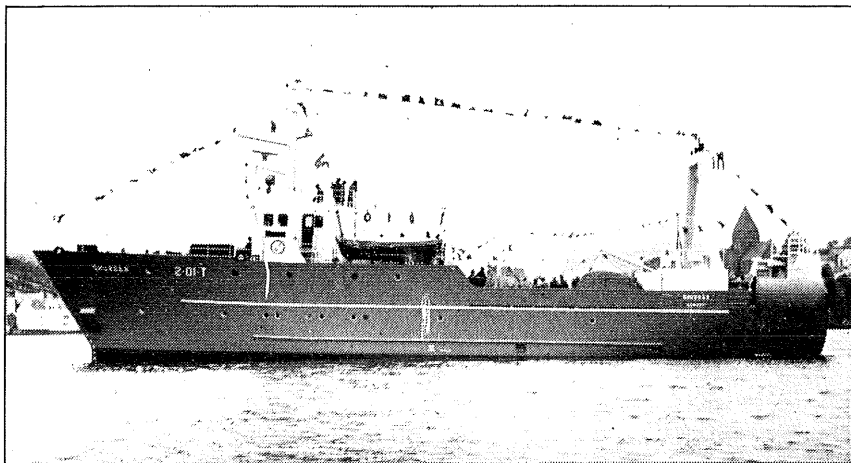
Resultat

De fleste norske ferskfisktrålerne holdt fremdeles på med å fiske på den tildelte høstkvote. Fisket, også forsøksfisket, foregikk langs hele kysten fra Malangsrunden til Varangerfjorden utenfor 4 mil til 1.10. og utenfor 6 mil etter 1.1. I tillegg var det endel trålere som fisket på Nordkappbanken. Enkelte forsøk ble også gjort på Skolpenbanken og Austbanken. På kysten av Aust-Finnmark var det hysa som dominerte i fangstene, mens det på kysten av Vest-Finnmark og Troms var både hyse og sei. På Nordkappbanken var det mest stor torsk, og på Skolpenbanken og Austbanken var det blandingstorsk, men mest små torsk. En del sovjetiske trålere fisket i sistnevnte områder. Fisket var jevnt godt, og over gjennomsnittet for siste 5-års periode.

Alle 5 forsøkstrålerne som fisket med 135 mm pose gjorde den erfaring at etter et hal utvidet maskene seg til ca. 140 mm.

Forskjellen i fangstene tatt med ulik maskevidde varierte med størrelsen på fangsten og med størrelsen på fisken. På nordkappbanken hvor det ble fisket på relativt stor torsk, ble det ingen forskjell i fangstmengde og

«Kågsund», Tromsø.

Arkivbilde

lengdefordeling. På Finnmarkskysten hvor det ble fisket mest hyse ble det forholdsvis stor forskjell i små fangster, men forskjellen jevnet seg ut når fangstene ble større, og med fangster på 50 kasser og større ble forskjellen svært liten.

På Austbanken og Skolpenbanken hvor det var mye små torsk i forekomstene, var det stor forskjell både i fangstmengde og lengdefordeling.

Fangstresultatene fra prøvofisket ble:

«Lofotrål I» 140 mm, 171 tonn,
 «Masi» 140 mm, 101 tonn,
 «Kågsund» 140 mm, 164 tonn,
 «Vadsøgutt» 140 mm, 205 tonn,
 «Lofotrål III» 120 mm, 103 tonn,
 «Doggi»/«Biggas» 120 mm, 102 tonn,
 «Kågøy» 120 mm, 154 tonn,
 «Kerrak» 120 mm, 148 tonn.
 «Vårberget» tvillingpose, en 140 mm og en 120 mm, 219 tonn.

Det var Findustrålerne som samkjørte best i forsøksperioden, og som er sikrest å sammenlikne. Sluttresultatet skiller med bare 1 tonn etter tre turer, og utreknet fangst pr. tråltid ble for «Masi» med 140 mm 334.0 kg/t, 355.2 kg/t og 447.2 kg/t mens for «Doggi»/«Biggas» med 120 mm ble det 328.8 kg/t, 347.3 kg/t og 494.3 kg/t. Disse fisket på Nordkappbanken og fangstene for begge slags maskevidde.

Skjervøytrålerne kjørte delvis hver for seg, men nevnte resultat representerte like mange driftsdøgn. De driftet delvis på kysten av vest-Finnmark og delvis på Nordkappbanken, og fangstene omfattet både torsk og hyse, med mindre innslag av sei og uer. Resultatet for disse betraktes som jevnt, det var stor fin fisk, og også fangstmende anses for god.

«Lofotrål I» fisket som nevnt vesentlig bedre med 140 mm pose enn «Lofotrål III» med 120 mm. Disse opererte på hele strekningen fra Mehamsnfjorden til Malangsgrunnen. På de vestlige feltene var det ujevnt fiske, og dette sammen med at «Lofotrål III» var mye plaget i forsøksperioden gjorde at den kom dårligere ut sammenliknet med «Lofotrål I». Resultatene tyder likevel på at bruken av 140 mm pose ikke har redusert fangstene vesentlig for «Lofotrål I».

«Vadsøgutt» fisket på Nordkappbanken noen dager i begynnelsen av perioden, og var noen dager på Tiddlybanken i slutten av perioden. I disse områdene fisket den ikke så godt. Lengste tiden var den utenfor Aust-Finnmark og der fisket den nokså likt med «Kerrak» som holdt seg der hele tiden, dvs. i 21 døgn. Totalt for perioden hadde «Vadsøgutt» 6.612 kg/døgn mens «Kerrak» hadde 7.057 kg/døgn.

«Vårberget» som fisket med tvillingpose, – en på 140 mm og en på 120 mm, endte opp med å bli beste båt i angjeldende periode. Den fisket for det meste på kysten av Øst-Finnmark, men var også noen dager på Østbanken og på Skolpenbanken. Erfaringene «Vårberget» gjorde med forskjellig maskevidde var at med små fangster ble forskjellen i posene opptil 30%. Men forskjellen jevnet seg ut med økende fangster og med totalfangst på 50 kasser og større ble forskjellen svært liten. Gjennomsnittslengden (eksempler vist på fig. 1) på hyse synes å øke ved overgang fra 120 til 140 mm. På Austbanken og Skolpen hvor det ble fisket på blandingstorsk, var fangsten med 140 mm 20% mindre enn fangsten tatt med 120 mm pose. Der ble det også stor forskjell i lengdefordelingen (fig. 1).

Også i det lille innslaget av sei som «Vårberget» fikk var det stor forskjell i lengdefordeling i de to forskjellige posene (fig. 1).

Uer under 35 cm var det ubetydelig av i 140 mm posen, mens 120 mm posen tok uer ned til 25 cm.

Konklusjon

Forsøket viste at trålen er selektiv, slik at en økning av maskevidden medfører en økning av gjennomsnittslengden på fisk (fig. 1 viser lengdefordeling for torsk og sei slått sammen for en hel tur og for hyse fra 4 forskjellige trålhal med forskjellig totalfangst).

Samtidig viste det at større maskevidde gav mindre fangster på små forekomster, men når tilgjengeligheten økte ble forskjellen mellom 140 mm og 120 mm mindre. Imidlertid er det vanskelig å påvise nedgang i totalfangsten for hele forsøksperioden, og forsøket gav således det forventede resultat, nemlig et bedre beskatningsmønster.

